

29.9.2003

OIKEUSMINISTERIÖ

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Kirjeenne 16.7.2003 OM 38/41/2002

OIKEUSMINISTERIÖ
30.09.2003
ad 38 41 2002
OH030:00/2002 dan

LAUSUNTO TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ "OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUS HALLINTOLAINKÄYTÖSSÄ"

Oikeusministeriö on pyytänyt Kouvolan hallinto-oikeudelta lausuntoa työryhmän mietinnöstä "Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä" (2003:8)

Kouvolan hallinto-oikeus esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Mietinnössä on korjattu heikkoudet, joita oikeudenkäynnin julkisuus-toimikunnan mietintöön (KM 2002:1) liittyi. Toimikunnan mietintöhän ei ottanut riittävästi huomioon hallintolainkäytön erityispiirteitä.

Nyt valitut ratkaisulinjat ovat oikeaan osuneita. On paikallaan, että julkisuudesta hallintolainkäytössä säädetään erikseen.

Asiakirjojen julkisuus

On johdonmukaista ja selkeää, että asiakirjojen julkisuus hallinnossa ja hallintolainkäytössä noudattavat pääosin samoja sääntöjä. Kysehän on useimmiten samoista asioista ja samanlaisista julkisuus- ja salassapitointresseistä

Mahdollisuus salata päätöksen ja diaaritietojen tunnistetietoja päätöksen perustelujen laajan julkisuuden toteuttamiseksi on periaatteellisesti merkittävä muutos nykytilanteeseen. Tavoite siitä, että yleisö voi saada tietää millaisin perustein salaisiakin asioita ratkaistaan on oikea. Säännösten tekninen muotoilu saattaa olla kuitenkin hankalaa: etukäteenhän on vaikea tietää, tuleeko päätöksellä olemaan sellaista merkittävyyttä, että diaaritietojen salaaminen on aiheellista. Jos diaaritieto taas päätetäänkin salata myöhemmässä vaiheessa, saattaa esimerkiksi herättää ihmetystä mihin jotakuta koskeva diaaritieto on kadonnut. Joka tapauksessa on syytä laatia selkeät säännökset siitä, millaisissa tapauksissa ja missä vaiheessa diaaritietojen salaaminen suoritetaan.

Suullisen käsittelyn julkisuus

Ehdotuksen mukaan suullinen käsittely olisi lähtökohtaisesti julkinen, toisaalta suullinen käsittely toimitettaisiin kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos siinä esitetään tieto tai asiakirja, joka on salassa pidettävä.

Ehdotus on tältä osin ongelmaton ja kannatettava. Julkisuus- ja salassapito-intressit ovat samanlaisia niin kirjallisessa kuin suullisessa menettelyssäkin.

Menettely ja muutoksenhaku

Mietinnön mukainen menettely, jossa tiedon antamisesta päätetään julkisuuslain 14 §:n mukaisessa järjestyksessä tai vireillä olevan oikeudenkäynnin yhteydessä lainkäyttöasian käsittelyjärjestyksessä on selkeä ja siksikin kannatettava.

Hallinto-oikeudella ei ole huomautettavaa ehdotukseen toimivaltaisten kokoonpanojenkaan osalta. Sama koskee valitusteitä.

Mietinnössä on esitetty useampia sääntelyvaihtoehtoja sen tilanteen varalta, että tuomioistuimelle osoitettu asiakirja on hallintoviranomaisen hallussa. Hallinto-oikeus katsoo, että mietinnössä esitetty vaihtoehto 1 on prosessuaalisesti tehokkaampi ja selkeämpi.

Lausunto on valmisteltu ylituomarin asettamassa työryhmässä.

Hallinto-oikeustuomari

Reijo Laakso

Ma. hallinto-oikeussihteeri

Tommi Toijonen